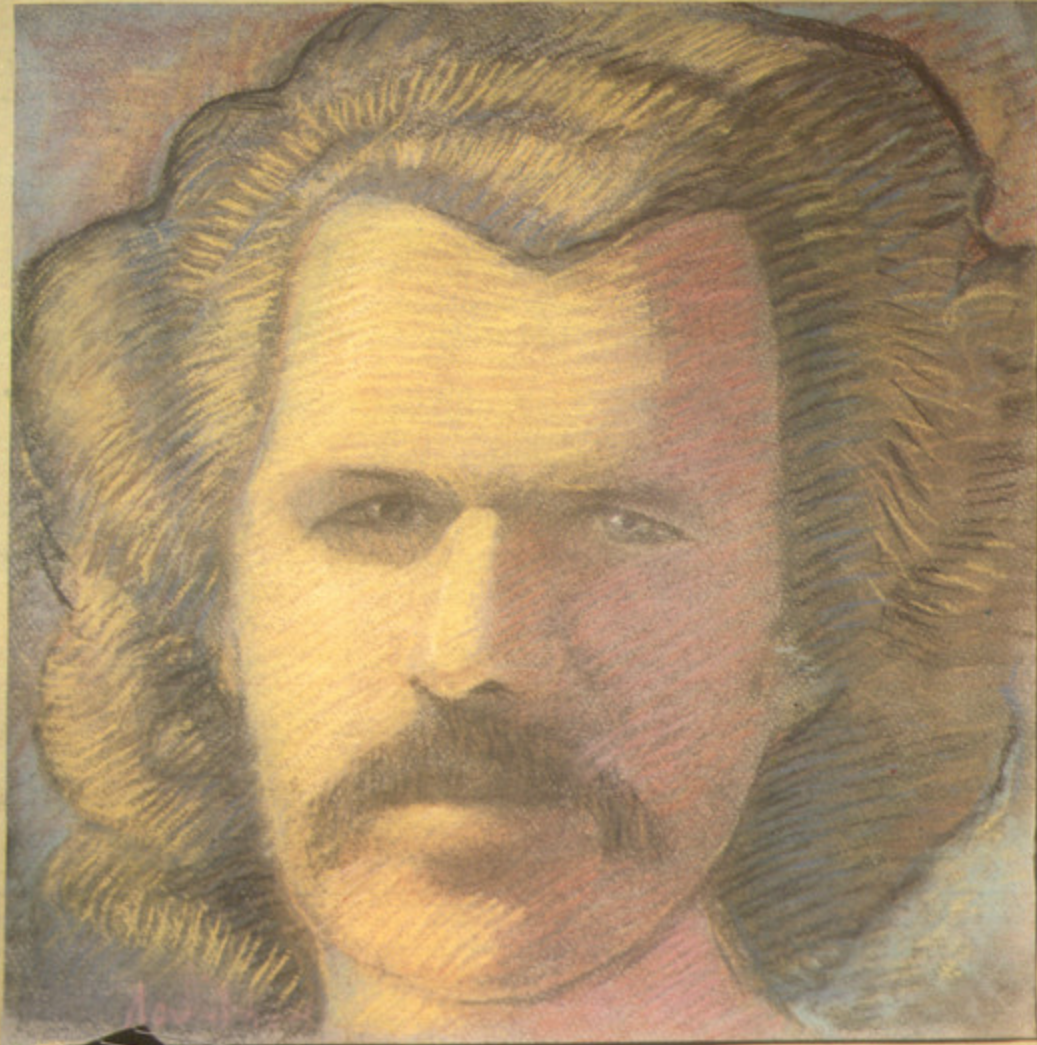

Ross Daly "Όνειρου Τόποι,"

Στίχοι: ΜΗΤΣΟΣ ΣΤΑΥΡΑΚΑΚΗΣ

Τραγούδι: ΒΑΣΙΛΗΣ ΣΤΑΥΡΑΚΑΚΗΣ

ΔΩΡΕΑ

Αρχείο Γ. Σαββίδου

Ross Daly
Ονειρικού Τόπου

Ο ROSS DALY γεννήθηκε το 1952, στο Kingslynn του Norfolk. Είναι ιρλανδικής καταγωγής. Η μουσική άρχισε να κυριαρχεί στη ζωή του, όταν - παιδί ακόμα - πήρε τα πρώτα μαθήματα, από την πιανίστα μητέρα του.

ΠΑΡΟΛΟ ότι σπούδασε Κλασική Μουσική ο Ross, ένοιωθε από μικρός, έναν αδιάκοπο μαγνητισμό, για κάθε έκφραση της λαϊκής μουσικής, σ' όλο τον κόσμο. Ιδιαίτερα, γι' αυτή που ονομάζουμε «ανατολίτικη»... Αυτός ακριβώς ο περιέργος μαγνητισμός, που ενδέχεται να οφείλεται σε κάποιες μεταφυσικές καταβολές, τον έκανε ν' αφιερώσει τα 11 τελευταία χρόνια αποκλειστικά στη μουσική... Και ακόμη να ταξιδέψει σε διάφορες χώρες της Ασίας μαθαίνοντας να παίζει τα παραδοσιακά όργανα κάθε τόπου.

ΣΤΗΝ Κρήτη, ο Ross Daly, πρωτόρθε το 1975. Και από τότε, έγινε μόνιμος κάτοικός της, έμαθε άπταιστα ελληνικά και μάλιστα μ' εκείνη τη χαρακτηριστική διάλεκτο, που ξεχωρίζει τους Κρητικούς από τους υπόλοιπους Έλληνες...

ΣΤΑ επτά χρόνια, που ο Ross ζει στην Κρήτη, «όργωσε» κυριολεκτικά κάθε σπιθαμή του εδάφους της... Έμαθε τη μουσική της, έμαθε να παίζει τα παραδοσιακά της όργανα, τη Λύρα και το Λαγούτο και δέθηκε με όλους τους πρωτομάστορες της συνεχώς εξελισσόμενης κρητικής μουσικής παράδοσης.

ΣΤΑ πλαίσια του «μουσικού του οδοιπορικού» στην Κρήτη, ο Ross, βρέθηκε σε Γάμους, σε Πανηγύρια και σε Γιορτές, γνωρίστηκε με παλιούς και νέους οργανοπαίχτες, ερασιτέχνες ή επαγγελματίες, μίλησε μαζί τους ώρες ατέλειωτες, και - σαν ευαίσθητος δέκτης - έκλεισε μέσα του όσο περισσότερη μπόρεσε, από τη γνώση και την πείρα, που απλόχερα του προσφέρθηκε.

ΣΤΟ δίσκο του «Ονειρού Τόπου» ο Ross Daly δίνει - κυριολεκτικά - ένα μοναδικό ρεσιτάλ... Παίζει ο ίδιος, όλα τα όργανα (ΛΥΡΑ, ΛΑΟΥΤΟ, ΡΑΜΠΑΜΠΑ, ΟΥΤΙ, ΜΑΝΤΟΛΙΝΟ και ΣΑΖΙ, εκτός από το δωδεκάχορδο Λαούτο, που παίζει ο Αχιλλέας Περισίδης). Όργανα, που τα ενορχήστρωσε ο ίδιος, με βάση τα αυθεντικά ακούσματα του κρητικού λαού. Δεν προσπαθεί να «πρωτοτυπήσει». Ακολουθεί το δρόμο της ευαισθησίας και του σεβασμού της κρητικής μουσικής παράδοσης.

ΤΕΣΣΕΡΑ από τα τραγούδια του δίσκου είναι αυθεντικά παραδοσιακά, ενώ τα υπόλοιπα είναι δικές του συνθέσεις (επιρεασμένες φυσικά από τα ηχοχρώματα, που χρόνια τώρα, «ποτίζουν» την ψυχή του) βασισμένες, πάνω στη «μοναδική» (όπως ο ίδιος χαρακτηρίζει) ποιητική έμπνευση του ΜΗΤΣΟΥ ΣΤΑΥΡΑΚΑΚΗ.

ΤΗΝ ερμηνεία των τραγουδιών του δίσκου του «Ονειρού Τόπου», ο Ross Daly, την εμπιστεύτηκε, σ' ένα νέο άνθρωπο, χωρίς επαγγελματικές περγαμηνές, το ΒΑΣΙΛΗ ΣΤΑΥΡΑΚΑΚΗ, που μπόρεσε να τραγουδήσει ιδανικά τα τραγούδια του.

Η ΑΕΜΕ, ανοίγοντας το δρόμο της επικοινωνίας με το μεγάλο κοινό, στον ROSS DALY, αισθάνεται ξεχωριστή ικανοποίηση. Γιατί πιστεύει ότι ο Ross αξίζει αυτή την αναγνώριση.

Στέλιος Αεράκης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1982

Α ΟΨΗ

- 1 Ε... ταξιδιάρη λογισμέ (Κοντυλιές) 5.12
- 2 Ο ερωντάς σου (Συρτός) 5.09
- 3 Το άμοιρο (Ριζίτικο) 4.30
- 4 Συρτός του Τζέκα 5.10

Β ΟΨΗ

- 5 Θάλασσα Μαύρη 6.00
- 6 Τσή Θύμησης τ' αχνό (Σιγανό πεντοζάλι) 5.05
- 7 Ερωτόκριτος 3.06
- 8 Όνειρα (Συρτός) 5.36

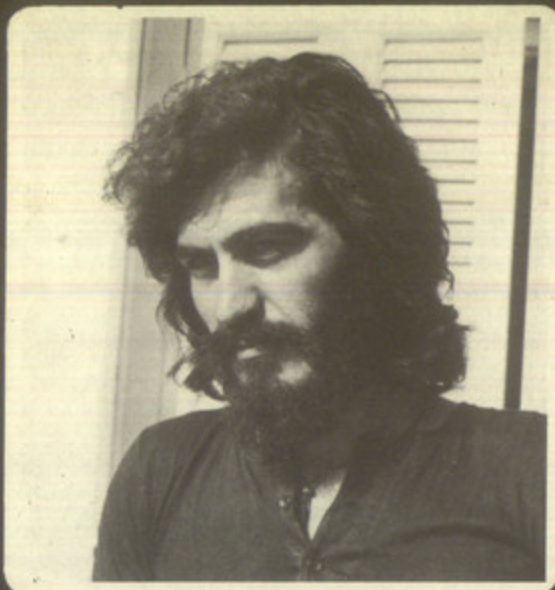
ΒΑΣΙΛΗΣ ΣΤΑΥΡΑΚΑΚΗΣ: ΤΡΑΓΟΥΔΙ
ROSS DALY: ΛΥΡΑ ΚΡΗΤΙΚΗ, ΛΥΡΑ ΘΡΑΚΙΩΤΙΚΗ
ΛΑΓΟΥΤΟ, ΟΥΤΙ, ΜΑΝΤΟΛΙΝΟ, ΣΑΖΙ, ΡΑΜΠΑΜΠΑ, ΝΤΑΟΥΛΙ.
ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΠΕΡΙΣΙΔΗΣ: 12 ΧΟΡΔΟ ΛΑΓΟΥΤΟ

Στο τραγούδι Ε... ταξιδιάρη λογισμέ: παίζει Λαούτο και ο Στέλιος Αεράκης
ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΗ - 27 ΣΕΠΤ. - 15 ΟΚΤ. 1982 STAM ΣΤΟΥΝΤΙΟ - ΠΑΙΑΝΙΑ

ΠΑΡΑΓΩΓΟΣ: ΣΤΕΛΙΟΣ ΑΕΡΑΚΗΣ
ΗΧΟΛΗΠΤΗΣ - ΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ
ΖΩΓΡΑΦΙΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Κ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗΣ

ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ROSS DALY
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΣΤΟΙΧΩΝ: ΜΗΤΣΟΣ ΣΤΑΥΡΑΚΑΚΗΣ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗΣ
Κ. ΝΤΟΥΦΕΞΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΑΓΚΑΔΙΝΟΣ

Μήτσος Σταυρακάκης

Ε ταξιδιάρη λογισμέ (κοντυλιές)

Αχι και νάταν μπορετό πριν πέσω και ποθάνω
τα όσα βάνει ο μαύρος νουξ σκιάς τα μισά να κάμω

Πέρδικες μπλιό δε κυνηγώ και βιόλες δε σκαλιζώ
τη μοναξιάς μου το δεντρί αργά-ταχιά ποτιζώ

Η μοναξιά μου εγίνηκε δεντρί και το ποτιζώ
και στον παχύν του ασκιανό ολημερίς καθίζω

Ε ταξιδιάρη λογισμέ με το κορμί μου ορτάκι
στον κόσμο μην αφήσετε αγύρευτο σοκκάκι

Ε ταξιδιάρη λογισμέ άλογο φτερωτό μου
πάρε με καθαλή σου να σμίξω το μωρό μου

Αφού μια μέρα είναι γραφτό σαν το κερί να σβήσω
αφήστε με το δυστυχή ως πεθυμώ να ζήσω

Ο έρωντάς σου (ουρτό)

Των αμαθιού σου η ομορφιά άνοιξη μου θυμίζει
που πρασινολογάται η γης κι η φύση λουλουδίζει

Ο έρωντάς σου κοπελιά είναι καλός παιχνιώτης
και πέτυχέ με στην καρδιά και στον αθό τη νιότης

Το άμοιρο (ριζίτικο)

Χριστέ κ' ίντα μου τα πέψες τη πέρδικας τα κάλλη
και ριζικό δε μου πέψες τα καλλ' ίντα τα θέλω
Χριστέ και κάμε με μηλιά και στέσε με'ς το δρόμο
και δο μου και πολύν καρπό να τρώνε οι διαβάτες
Να λένε «Κρίμα'ς τη μηλιά!»

Σκοπός του ΤΖΕΚΑ (ουρτός)

Στο σύθαμπο τη θύμησης σε βλέπω ανάρια ανάρια
και μοιάζεις μ' αξειδιλια του ονείρου απομεινάρια

Ανάσα τη βαθιάς αυγής του δειλινού στεφάνι
και ξομπλιαστό μου όνειρο να με πεδεύεις φτάνει

Θάλασσα μαύρη (αμανές)

Μες στην καρδιά μου
πάνω στο φύλλο που 'ταν της χαράς πηγή
ο έρωντάς σου μούχει ανοίξει
μιάν αγιάτρευτη πληγή.

Οι πεθυμίες μου
σαν πεταλούδες φτερουγίζουν στο μυαλό
και κάθε βράδυ τις ταξιδεύω
μεσ' τόνειρου το γυαλό.

Ο χωρισμός σου
έρημος δρόμος και ταξίδι μακρινό
ένα ν' αστέρι που χαρακώνει
πέφτοντας, τον ουρανό.

Θάλασσα μαύρη
αγριεμένη απ' τ' ανέμου την οργή
πέρδικα ύπουλα τραμματισμένη
η θλιμμένη μου ζωή.

Τη θύμησης τ' αχνό (κοντυλιές)

Αναζητώ πουλιά κι' αθούς φιλιές φωνές κι' αθρώπους
τότε ζ' τη θύμησης τ' αχνό τότε σ' ονείρου τόποις

Βασιλικούς κι αγιόκλιμα η γιασεμί ανθισμένο
όντε θα δω γη μυριστώ στη σκέψη μου σε φέρνω

Όρα που ο κόσμος κοίτεται και το φεγγάρι στάσει
στα νοτικά κλαδιά του νου η σκέψη σου κοιτάσει

Σαν το στεκούμενο νερό βρίνεσαι μες στη σκέψη
και σ' ανταμώνει ο λογισμός κάθε που σε γυρέψει

Με το να σμίγομαι συχνά στ' ονείρου την πεζούλα
δε μου 'φρηκε στεγνή κλωστή τ' αγάπης η δροσοούλα

Στο κήπο του ονείρου μου κόπιασε πάλι απτόμπε
κι' ότι λουλουδι πεθυμάς μη λυπηθείς και κόψι

Σιργουλετά παρακαλώ τη νύχτα να μισέψει
και το σκοτίδι να χαθεί τ' άστρο τ' αυγής να φέξει

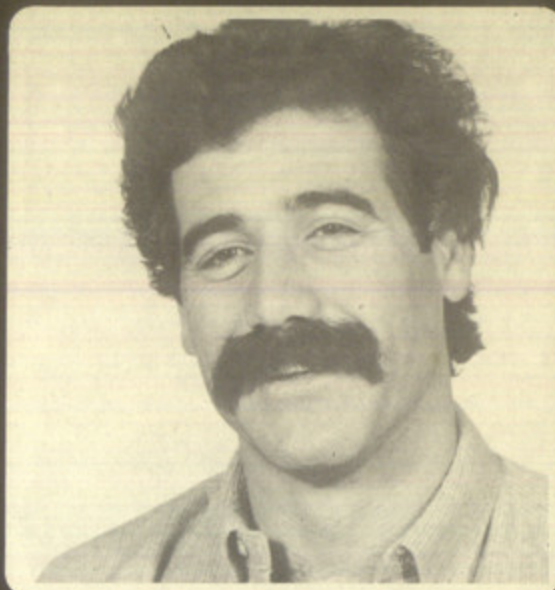
Ερωτόκρητος

Κι όντεν η νύχτα η δροσερή καθ' άνθρωπι' αναπεύγει
και κάθε ζω να κοιμηθεί τόπο να βρει γυρεύγει
ήπαιρνε το λαγούτον του και σιγανά ετορπάτει
κ' εχτύπαν το γλυκιά γλυκιά ανάδια στο παλάτι
Ητον η χέρα ζάχαρη φωνή χε σαν αηδόνι
κάθε καρδιά να του γροικά κλαίει κι αναδακρύνει
Ηλεγε κι ανεβίθανε του έρωντα τα πάθη
ογιά ν' ακούει πάσα εις τσι πράξεις του να μάθει
Κι' έκανε όλες τσι καρδιές όπου τον αγροικούσα
και ανοιγοσφαλιζασι τα φύλλα και πονούσα
Κάθε καρδιά 'νελάμπανε αν ήτο σαν το χιόνι
ζ'ετοια γλυκότατη φωνή κοντά να τσι σιμώνει
Εμέρων' όλα τ' άγρια τα δυνατά παλένα
στο νου τ' ανθρώπου οτι λεγε με λύτωση πομένα
Εμίλεε παραπόνουσεσ που τσι καρδιές εσφάζα
Το μάρμαρον εσπούσανε το κρούσταλον εβράζα

'Ονειρα (ουρτό)

Εσβήσανε τα όνειρα πούχα και φέγγανε' μου
τάξε πως ήτανε κεριά στην ταραχή τ' ανέμου

Δεν κάνω μπλιό μου όνειρα και σχέδια μεγάλα
γιατί θα μείνουνε κι' αυτά όνειρα σαν και τ' άλλα

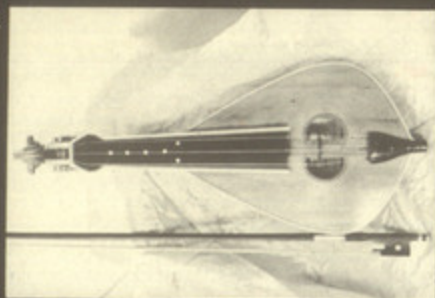
Βασίλης Σταυρακάκης

Αχιλλέας Περισίδης

Γλωσσάρι	σκιας	τουλάχιστο
	σιργουλεού	καλοπιάνω
	αξειδείλιανος	αξειδιάλυτος
	ξόμπλι	στολίδι, περίεχνο κέντημα
	ασκιανός	ισκίος
	αργά-ταχιά	βράδυ-πρωί
	μπλιό	πιιά
	ανάδια	αντίκρυ
	αναθβάνω-αλλω	διηγούμαι, αναφέρω
	αναλαμπάνω	ανάβω, καίγομαι
(α) γροικό	ακούω, αισθάνομαι	
κοιτάσω	φωλιάζω	
ανάρια-ανάρια	αμυδρά, μόλις πού.	

Σημ. Οι στίχοι του Ριζίτικου (Το άμοιρο) είναι
παρμένα απ' το βιβλίο του Αριστ. Κριάρη «ΚΡΗΤΙ-
ΚΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ» και το Απόσπασμα
του Ερωτόκρητου απ' το ομώνυμο Βιβλίου του ΒΙΤ-
ΖΕΝΤΖΟΥ ΚΟΡΝΑΡΟΥ.

Μαντολίνο

Ross Daly

Λαγούτο

Δωδεκάχορδο Λαγούτο

Εδώ και μερικά χρόνια, έχει κατασκευαστεί ένα λαούτο με 12 χορδές. Παίζεται με φτερό πένα ή με τα δάχτυλα, ανάλογα με τον ήχο που θέλουμε να δώσουμε. Λόγω του αριθμού των χορδών του έχουμε τη δυνατότητα να κάνουμε διάφορα κουρντίσματα με απότερο σκοπό την ιδανική προσαρμογή του όργανου στον χαρακτήρα και στο χρώμα του βασικού δρόμου που παίζεται το καθένα κομμάτι.

Το ούτι

Το ούτι είναι ένα από τα πιο παλιά έγχορδα όργανα. Πρωτοπαρουσιάστηκε στην Εγγύς και Μέση Ανατολή όπου ακόμα χρησιμοποιείται πλατιά και στη Δημοτική και στην Κλασική Αραβική μουσική.

Αργότερα βρήκε το δρόμο του στη Μουσική της Μικράς Ασίας και της Ελλάδας, όπου χάρη στην «Τεχνική του Ικανότητα» και στις πλούσιες εκφραστικές του δυνατότητες, εύκολα προσαρμόστηκε στις τοπικές μουσικές μορφές. Το ούτι λοιπόν όπως αναφέρθηκε δεν έχει μια προέλευση στην Κρήτη, αν και μερικά από τα όργανα που θεωρούνται απόγονοι δικού του όπως οι διαφορετικοί τύποι «Λαούτου» που εμφανίστηκαν σε διαφορετικές περιόδους της Κρητικής Μουσικής Ιστορίας, συμπεριλαμβανομένου και του σημερινού Οχτάχορδου Λαούτου, παίζανε σπουδαίο ρόλο στη δημιουργία της Κρητικής Μουσικής Παράδοσης. Η πρόσθεση του ούτι στον Παραδοσιακό Κρητικό ήχο είναι κατά τη γνώμη μου, θετική. Δεδομένου ότι τα εκ κατασκευής τεχνικά χαρακτηριστικά του (έλλειψη τάσεων και μπερντέδων όπως και στη λύρα) του δίνουν τη δυνατότητα να ακολουθεί τη λύρα ομόφωνα, με μεγάλη ακρίβεια.

Το Σάζι

Το Σάζι είναι ένα έγχορδο της οικογένειας των Λαουτοειδών με μακρό λαιμό και μπερντέδες, που το βρίσκει κανείς στην Μικρά Ασία, στην Κεντρική Ασία και σχεδόν σε όλα τα Βαλκάνια. Ανάλογα με τον τόπο που βρίσκεται αλλάζουν λίγο η κατασκευή του και το όνομά του. Στην Ελλάδα αναφέρεται με το όνομα «Ταμπούρας» (το ίδιο όνομα χρησιμοποιείται στην Κεντρική Ασία για ένα σχεδόν ίδιο όργανο). Στην Κρήτη, σύμφωνα με τον Στέλιο Φουσταλιεράκη που είναι ο τελευταίος οργανοπαίκτης αυτού του όργανου αναφέρεται και ως «Μπουλγαρί». Το Μπουλγαρί κάποτε ήταν σε μεγάλη χρήση ιδιαίτερα στην Επαρχία Ρεθύμνης.

Τα όργανα

Εκτός από τα 2 βασικά όργανα της σημερινής παραδοσιακής μουσικής της Κρήτης τη λύρα και το λαούτο έχουμε χρησιμοποιήσει και ορισμένα άλλα όργανα. Μερικά από αυτά έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί στην Κρήτη ενώ άλλα όχι.

Παραδείγματος χάρι το μαντολίνο παρόλο που είναι όργανο Ιταλικής καταγωγής χρησιμοποιείται στην Κρήτη εδώ και πολλά χρόνια και σε ορισμένα χωριά το συναντά κανείς πιο συχνά από την ίδια τη λύρα. Από την άλλη πλευρά, ορισμένα όργανα όπως το Ούτι και το Ραμπάμπα (που περιγράφονται παρά κάτω), δεν έχουν προηγούμενη Ιστορία στην Κρητική Μουσική.

Έτσι λοιπόν η απόφαση της χρησιμοποίησης τους στηρίζεται σε μια αντικειμενική αξιολόγηση των μουσικών τους ικανοτήτων, σε συνδυασμό με αισθητικές εκτιμήσεις που εξαρτώνται από δικά μας προσωπικά κριτήρια.

Ross Daly

Το Ραμπάμπα

Το «Ραμπάμπα» είναι ένα όργανο που δεν μπορεί να το κατατάξει κανείς εύκολα σε μια ειδική κατηγορία έγχορδων.

Η τεχνική του είναι αρκετά όμοια με του ούτι ενώ η κατασκευή του είναι πολύ διαφορετική. Είναι σκαφτό από ένα μονοκόμματο ξύλινο κομμάτι, και αντί για καπάκι, έχει μια τευτωμένη δερμάτινη μεμβράνη. Έχει 2 σειρές από χορδές. Μια σειρά από 6 κύριες χορδές όπου παίζονται οι μελωδίες συνοδεύονται από την «συμπαθητική δόνηση» των 11 μικροτέρων χορδών της από κάτω σειράς. Το ραμπάμπα βρίσκεται κυρίως στο Αφγανιστάν, όπως επίσης και σε ορισμένες περιοχές του Πακιστάν και της Βόρειας Ινδίας.